

W tym numerze między innymi:

O "Księżce strachów"
Wynalazki i ich historia
Kilka słów o dialektach
Duchy w zamkach polskich
Jak bawili się nasi dziadkowie

Pan Samochodzik i
księga strachów

**Jest to powieść dla
młodzieży, w której
opisane sa
przygody historyka
sztuki i detektywa,
który nosi
przezwisko
Samochodzik.**

Kilka słów o dialektach

Dialekty języka polskiego -
regionalne odmiany
polszczyzny. W Polsce
wyróżniamy następujące
dialekty: wielkopolski,
małopolski, mazowiecki,
śląski, kaszubski.

Duchy w zamkach polskich

Czym bawili się nasi dziadkowie

A w co nasi rodzice?
Przecież nie mieli do
dyspozycji komputera,
Internetu, konsoli do gier
itelewizji.

Wynalazki

Początki silnika parowego
zaczynają się w I. w w Grecji.
Więc pewien oto Hero
z Aleksandrii skonstruował
pierwszą maszynę.

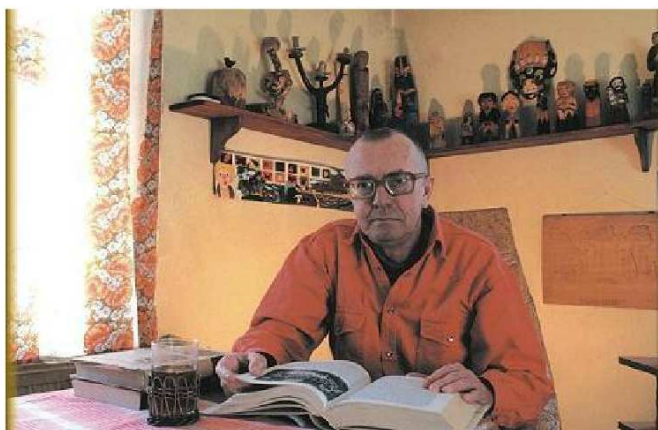

O księdze strachów i jakich zmian dokonał Pan Nienacki.

Pan samochodzik i księga strachów napisał ją Zbigniew Nienacki. Wydana w 1967 roku. Jest to powieść dla młodzieży. W tej książce są opisane przygody historyka sztukidetektywa noszącego przezwisko. Ta książka przed

1999 r. była lekturą klasy 8 szkoły podstawowej.

Akcja rozgrywana jest nad jeziorem Jasień. Harcerz opowiadają zabawę którą powili się na obozie harcerskim. Polegała ona na tym że w nocy

odwiedzali pewne różne miejsca jeśli nie zobaczyli ducha to stawiali tabliczkę z napisem sprawdzone. Tu nie straszy. Każde tych miejsc było zagadkową szachownicą. Pan

księdze strachów.

w księdze strachów harcerze mają po czternaście lat. W

nowych

przygodach Wilhelm Tell jest dowódcą drużyny i po maturze.

Pan Nienacki w

kolejnych wydaniach opowieści planuje wykonać kilka

samochodzik podejrzewa że ona ma

związek z rodem von Haubitz oraz zaginionym pamiętnikiem hrabiego Konrada. Znalezienie pamiętnika mogło wyjaśnić ponurą przeszłość jego autora. Postać Baśki starego znajomego w Tajemnicy tajemnic. Powiania się dopiero w nowych przygodach po

drobnych zmian redakcyjnych i merytorycznych tekstu.

Za zgodą autora lub jego spadkobierców dokonano uwspółcześnienia akcji sprowadzając się do wielu poprawek ideologicznych oraz geograficznych. Dokonana również zmian tytułu różnych powieścia

Beata Chruściel
5a

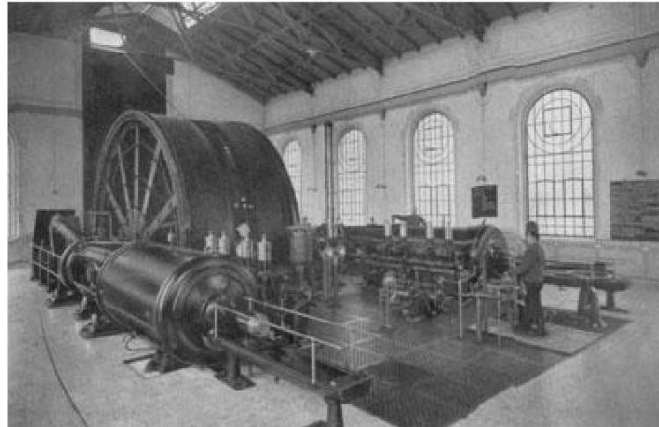
Wynalazki i ich historia

1. Silnik parowy- początki silnika parowego zaczynają się w Iw w Grecji. Więc pewien oto Hero z Aleksandrii skonstruował pierwszą maszynę.

Mateusz Zawadzki

Od tego czasu maszyna ta nie służyła tylko w kopalniach ale

2. Ówczesnie składała się z : wydrążonej kuli wiszącej

3. Rury doprowadzały do niej parę z kotła. Tak oto dostarczona para kumulowała się w kuli, a następnie szła przez dwie kolejne, wychodzące z kuli rury.

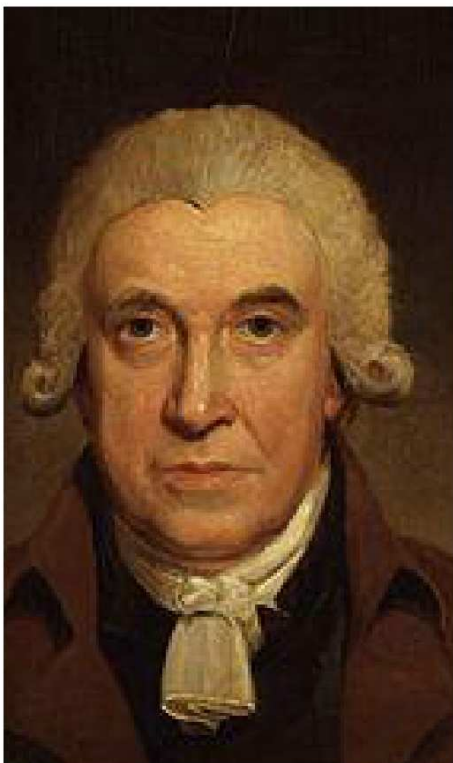
W 1710 r. Thomas Newcomen (Anglik) rozpoczął budowanie kolejnej maszyny, lecz tłokowej. Opierała się na zasadzie pracy tłoka umieszczonego wewnątrz cylindra. Wpuszczona tam para powodowała podnoszenie i upuszczenie tłoka. Następnie cylinder

w mnóstwu innych miejscach pracy
np :

w wesołym miasteczku (do kręcenia karuzeli), w przemyśle

schładzano.

drukarski, a także w ekskluzywnych salonach fryzjerskich.

Czynność ta powodowała spadek ciśnienia. Wynalazek ten wykorzystywano najczęściej w kopalni. Maszyna nie przyjęła się ,ponieważ działała wolno i nie przynosiła owoców. Na dodatek dużo czasu zajmowało schładzanie i ogrzewanie.

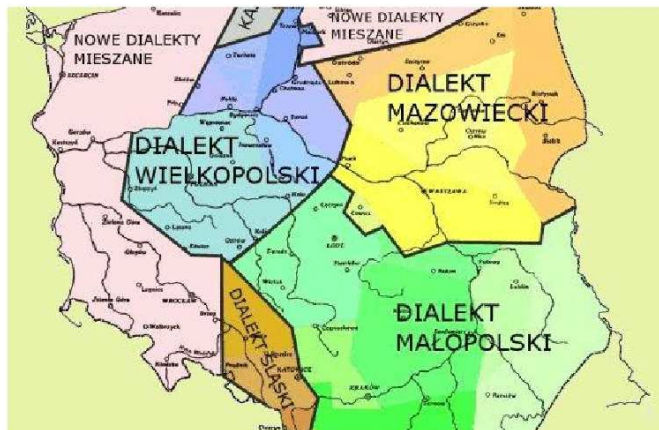
Jednak znalazł się James Watt! On (Szkot) rozwiązał problem Anglika. Był on bardzo mądrym inżynierem. W 1769 r. uzyskał zgodę na unowocześnione maszyny Newcomena. Od 1775 r. do 1800 r. wyprodukowano 250 sztuk.

Miągwa taśta jupkę, czyli kilka słów o dialektach.

Dialekty języka polskiego - regionalne odmiany polszczyzny. Są używane na terenie Polski i Kresów Wschodnich. W Polsce wyróżniamy następujące dialekty: wielkopolski, małopolski, mazowiecki, śląski, kaszubski.

Odmianą terytorialną języka jest gwara. Ma ona często mniejszy zasięg niż dialekt.

Dialekt małopolski - charakteryzuje się mazurzeniem, czyli wymawianiem czepek jako cepek, szkoła jako skoła Akcent wyrazowy pada na pierwszą sylabę.

Dialekt mazowiecki charakteryzuje się mazurzeniem, czyli wymową samogłosek nosowych ą jak o, ę jak e, np. wzięł (wziął)

Dialekt śląski

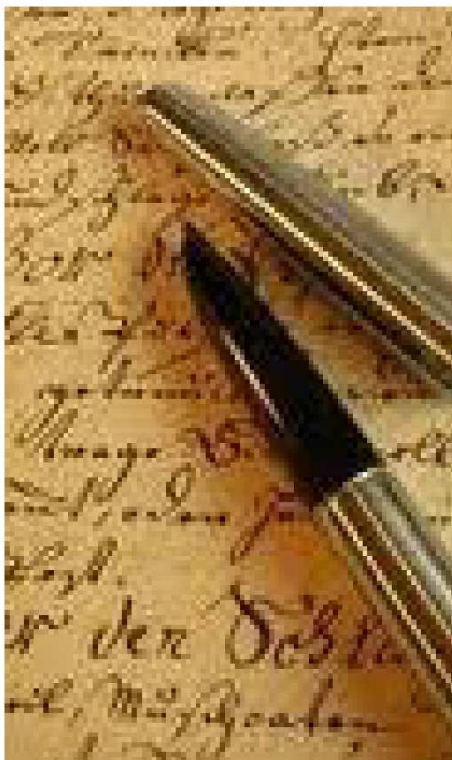
Charakteryzuje go mazurzenie i szakanie czyli wymowa np. *sziano* zamiast siano.

Dialekt wielkopolski

Ścieśnienie samogłosek e/ę, np. zymby zamiast zęby

Dialekt kaszubski

uznawany często za odrębny język, występuje w nim unikalna samogłoska **szwa**

Niektóre słowa z Poznania:

bachać się - kąpać się
badejki - kąpielówki
baka - policzek
bamber - chłop
bejmy - pieniądze
chaps - kęs
chochla - łyżka wazowa
chapać - ciężko pracować
ćmik - papieros
drabka - drabina
ejber - łobuz
fefry - strach
gajgi - skrzypce
hejbnąć się - zdobyć się
jaka, jupka - kurtka
kalafa - twarz
kamlot - kamień

Nowe dialekty mieszane: mieszanina gwar przeniesionych z Kresów i innych części kraju

kejter - pies
laczki - obuwie
lajsnąć - kupić
miągwa - beksa
mrzygłód - niejadek
szczun - chłopak
szkieber - niemiec
taśtać - nieść
węborek - wiadro
wiks - lanie, bicie
zyzol - zezowaty

Weronika Skarżyńska
5A

Duchy w zamkach Polskich

Pewnie niektórzy z was słyszeli o duchu Białej Damie z zamku w Wielkopolsce. Zawsze Biała dama w nocy schodzi z obrazu i trzyma białą szatę i idzie do parku zamkowego. Tam czeka na nią jeździec na koniu, i wędrują razem po ciemnych alejach i po chwili rozptywiają się w ciemności. Była wspaniałą zarządzającą, nowoczesną i dynamiczną.

Doprowadziła swoje dobra: Kórnika i Bnin do rozwoju.

W 1740 roku zastąpiła pańszczyznę i daniny w naturze czynszami dzierżawnymi. Był to na owe czasy pomyśl rewolucyjny.

Sprowadziła także osadników kolonistów z Niemiec. Wspierała też działalność Żydów. Budowała drogi, wiatraki, młyny, jazy,

tamy na jeziorze Kórnicki. Teraz powiem wam o córce Kasztelana Małgorzaty która jest duchem. W górach Choinie obok granicy z Czechami znajduje się zamek Grodno gdzie mieszkał Kasztelan wraz z córką Małgorzatą. Małgorzata była samodzielna, zakochała się w giermku,

SZALEŃSTWO PANNY MŁODEJ

Lecz ojciec dziewczyny powiedział że ma poślubić kandydata którego on sam wybierze. I wybrał pewnego starego mężczyznę którego atutami było majątność i szlacheckie pochodzenie. Kilka dni po ślubie para wybrała się na wieże by podziwiać widoki, lecz gdy pan młody wychylił się Małgorzata wypchnęła go.

ŻELAZNA MASKA

Baszta zamku szamotulskiego, zwana **Basztą Halszki**, była miejscem dramatu, który stał się tematem legendy o czarnej księżniczce.

ZAZDROŚĆ

Halszka była więziona w baszcie przez 14 lat. Jej mąż założył jej żelazną maskę, aby nikt nie mógł podziwiać urody młodej kobiety.

LEGENDA

Według legendy w księżycową noc można zobaczyć czarna postać snująca się opodal baszty.

Ojciec Małgorzaty wszystko zobaczył i zamknął ją w lochach i zamurował wyjście

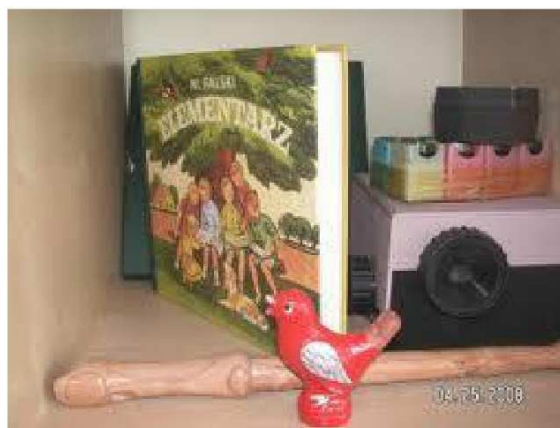
Małgorzata umarła z głodu. Gdy umarła zaczęło straszyć na zamku i co noc słyszała jej jęki i dzwonienie łańcuchów.

Sebastian Rostkowski
5a

Nasi dziadkowie też kiedyś byli mali i bawili się w...

W co bawili się nasi dziadkowie? A w co nasi rodzice? Przecież nie mieli do dyspozycji komputera, Internetu, konsoli do gier i telewizji. Niektóre dzieci nie umieją się bez tego bawić, a nawet w ogóle nie umieją się bawić!

Dziewczynki bawiły się w kółko graniaste, szyły ubrania dla swojej

szmacianej lalki, grały w klasy w chowanego, berka. Chłopcy grali w piłkę zrobioną ze szmaty albo dobrze znana dziś Zośkę. Popularne było śpiewanie piosenek, kąpiel w rzece i po prostu

bycie razem. Rodzice bawili się w Czterech pancernych i psa. Każda dziewczynka marzyła o przystojnym Janku. Nie myślcie, że nasi dziadkowie nie mieli takich

ciekawych zabawek, dziewczynki miały też lalki,

ale tylko ze szmaty, bogatsi ludzie mieli więcej zabawek, a lalki mieli z plastiku. Na pewno każdy zna konika na biegunach, nasi dziadkowie bardzo go lubili. Najczęściej samochodziki były z drewna i pomalowane na jakiś kolor farbami. Dzieci lubiły także pikniki. Każdy grał w podchody, ciuciubabkę, raz dwa trzy, Baba Jaga patrzy, w

skakankę i grę w diabła. Był to czas, kiedy nikt nie czuł nudy, kiedy dzieci nie siedziały przed ekranami komputerów i telewizorów.

Jak w naszej szkole obchodzimy Święto Niepodległość ?

Dnia 13.11.2012 roku obchodziliśmy Dzień Niepodległości. Apel odbył się na sali gimnastycznej. Wszyscy wstali, gdy na salę wchodził poczet sztandarowy, który wprowadzili:

Weronika Górską,
Mikołaj
Świętochowski i
Beata Chruściel z
klasy 5a

Chór odśpiewał
nasz hymn
państwowy
Mazurek
Dąbrowskiego.
Uczniowie klasy
6a i 6b
wygłaszali
różne wiersze i
teksty

patriotyczne. Chór śpiewał pieśni:
*O mój rozmarynie, Legiony i Szara
piechota*. Niektórzy uczniowie
dołączali się do wspólnego
śpiewania.

123 LATA

Na tyle lat
Polska straciła
swoją
niepodległość

KIEDY?

1772 - I rozbiór
1793- II rozbiór
1795 - III rozbiór

KTO?

Za sprawą Rosji,
Prus i Austrii Polska
straciła część
swojego terytorium

7 października
1918r. Rada
Regencyjna ogłosiła
niepodległość Polski i
11 listopada
przekazała naczelną
dowództwo wojska
Józefowi Piłsudskiemu